

Mottaker

10.04.2026

Pensjonistforbundets innspill til Høyres Stortingsgruppe den 10. april 2026

Innlegg 5 min. vedr. Demens og fremtidens helse- og omsorgstjenester

Takk for muligheten til å gi innspill i dag.

Pensjonistforbundet har rundt 250 000 medlemmer. Mange av dem er selv berørt av demens – som pårørende, ektefeller, venner eller familiemedlemmer. For oss er dette ikke bare politikk eller planer, men hverdagsliv, ansvar og bekymring – ofte over mange år.

Demens er en av våre største og raskest voksende folkehelseutfordringer. Antallet personer med demens vil øke betydelig i årene som kommer, både fordi vi lever lenger, og fordi gruppen av de eldste eldre blir større. For den som rammes – og ikke minst for de pårørende – er dette en livsendrende situasjon som krever et langt mer helhetlig og forutsigbart system enn det vi har i dag.

Vårt overordnede mål er todelt:

For det første å **utsette sykdomsdebut**, og for det andre å **sikre et best mulig liv for både personer med demens og deres pårørende**, gjennom hele sykdomsforløpet.

Vi støtter regjeringens ambisjoner om forebygging, demensvennlige samfunn og bærekraftige tjenester. Samtidig vil vi understreke at omsorgen må være **personsentret, trygg og forutsigbar**, særlig for pårørende. Dette er et tydelig samfunnsansvar, og det må være klar ansvarsdeling mellom stat, kommune og helsetjeneste.

Nærmiljøet spiller en helt avgjørende rolle. Tilgjengelige møteplasser, sosial deltakelse og inkludering er ikke «myke tiltak» – det er grunnleggende for folkehelse, mestring og livskvalitet.

Når det gjelder forebygging, vil vi særlig peke på to tiltak som vi mener har størst betydning for å utsette utvikling av demens:

Det ene er **fysisk aktivitet – hele livet**, også tilrettelagt for personer som allerede har kognitiv svikt. Aktivitet bidrar ikke bare til bedre helse, men forebygger ensomhet og øker selvstendighet.

Det andre er å **motvirke ensomhet** gjennom fellesskap, møteplasser og meningsfulle aktiviteter. Dette er grunnleggende folkehelseiltak som kommunene må få rammer og ressurser til å prioritere. Det er til nyttig både for personen med demens og deres pårørende.

I tillegg vil vi trekke frem **god hørselsutredning**. Ubehandlet hørselstap kan føre til feildiagnostisering og forverret funksjon, og dette må tas langt mer på alvor.

Reformen «Bo trygt hjemme» må ses i tett sammenheng med Demensplanen. Forebyggende aktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens kan bidra til at flere beholder funksjonsevnen lenger, forebygger fall og utsetter behovet for institusjon. Samtidig må bruk av velferdsteknologi være til hjelp for personen med demens, pårørende og helsepersonell – ikke skape mer utrygghet for personer med kognitiv svikt og deres pårørende.

Og hva er det å skulle bo hjemme lengst mulig for personer med demens? Mange av hjelpemidlene som tilbys skaper utrygghet, mer enn trygghet. Ikke enkelt å lære seg å bruke nye «ting» når man har kognitive utfordringer.

Veiledning og støtte til pårørende

Det burde utarbeides en håndbok fra A-Å om hva som møter personer med demens og deres pårørende. Hva skal du ta tak i, hvilke tilbud er det, hjelpemidler etc. etc.

For mange pårørende i dag fungerer ikke hverdagen. De må selv lete etter informasjon og kjempe for utredning og oppfølging.

Sammenlignet med hva personer med kreft (eller hjertepasienter) og deres pårørende tilbys er tilbudet til personer med demens og deres pårørende lik null. Personer med demens og deres pårørende er heldige om vi blir tilbudt brukerskole noen timer i løpet av en uke og pårørende-skole over et par kvelder i løpet av en uke

Utredning

Pårørende må også stå på for å få en utredning. Demens er så mye, det er viktig å få informasjon om hvilken type demens man er rammet av. Det må bli økt samhandling mellom kommune, nav, fastlege og spesialisthelsetjeneste.

Kartlegging

Det er også et stort behov for **bedre kartlegging og styring**. Altfor mange kommuner mangler planer for hvordan de skal møte det økende behovet innen demensomsorgen. Vi mener det bør stilles krav om kommunale demensplaner, og at **det gjennomføres en landsdekkende kartlegging av dagtilbud, avlastning, kompetanse og pårørendestøtte**. Dette må følges av øremerkede midler til gjennomføring.

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70

Bankgiro:
9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910

Tilgang til demensteam er ofte et spørsmål om flaks – slik kan vi ikke ha det.

Flere og flere unge rammes. Vi må huske på at en demensdiagnose oppleves stigmatiserende og skambelagt for de som blir rammet. Selvtillit forsvinner og man opplever at man verken blir hørt eller sett som et helt menneske. Man mister rett og slett livslyst. **Hvor er tilbudet til disse?**

Vi trenger hukommelsesteam eller demensteam i alle kommuner, minst én demenskoordinator per kommune, og en nasjonal satsing på kompetanseheving i hjemmetjenestene. Stabil bemanning er avgjørende – kjente ansatte skaper trygghet og bedre omsorg.

Pårørende er en bærebjelke i demensomsorgen. De må få reell medvirkning, tydelig veiledning og konkrete rettigheter. **Mangelen på avlastning fører i dag til uverdige situasjoner** – også tilfeller der man i praksis må «vente på at noen dør» for å få sykehjems plass. Dette er ikke verdig et velferdssamfunn. Mangelen på avlastning for pårørende gjør at mange blir utbrent/sykmeldt. Avlastningsplasser fylles opp av personer med langtidsvedtak pga at det ikke er tilstrekkelig med langtidsplasser på sykehjem. Noen må dø av sykdommen for at det skal bli plass til nestemann på lista.

Selv om mange ønsker å bo hjemme lengst mulig, vil det fortsatt være behov for flere sykehjems plasser og heldøgns omsorgsboliger. Det er allerede for få. Vi trenger både nybygg, modernisering av eksisterende bygg – og statlig investeringstilskudd som står i forhold til behovet, også når det gjelder drift.

Til slutt vil vi trekke frem frivilligheten. Frivillige organisasjoner bidrar med fellesskap, aktivitetstilbud og avlastning – og de er en undervurdert ressurs. Vi er veldig glad for at Regjeringen har opprettet **et aktivitetstilskudd til eldre som frivillige organisasjoner kan søke på.** Det trengs tydelige partnerskap mellom kommuner og frivillige, og bedre koordinering lokalt.

Avslutningsvis:

Demensplan 2030 må være mer enn gode intensjoner. Den må være en **nasjonal forpliktelse**, med tydelige rammer, ansvar og finansiering. Personer med demens og deres pårørende må bli mer hørt – både i planlegging og i praksis.

Et godt samfunn måles i hvordan vi tar vare på de mest sårbare. Vi ser frem til videre dialog og til konkrete tiltak som gir trygghet, verdighet og et godt liv – med og rundt personer med demens og deres pårørende.

Postadresse:

Pb. 6714 St. Olavs pl.
0130 Oslo

Besøksadresse:

Torggata 15

pf@pensjonistforbundet.no
www.pensjonistforbundet.no

Telefon: 22 34 87 70

Bankgiro:
9001.05.50202
Org.nr.: 970 323 910